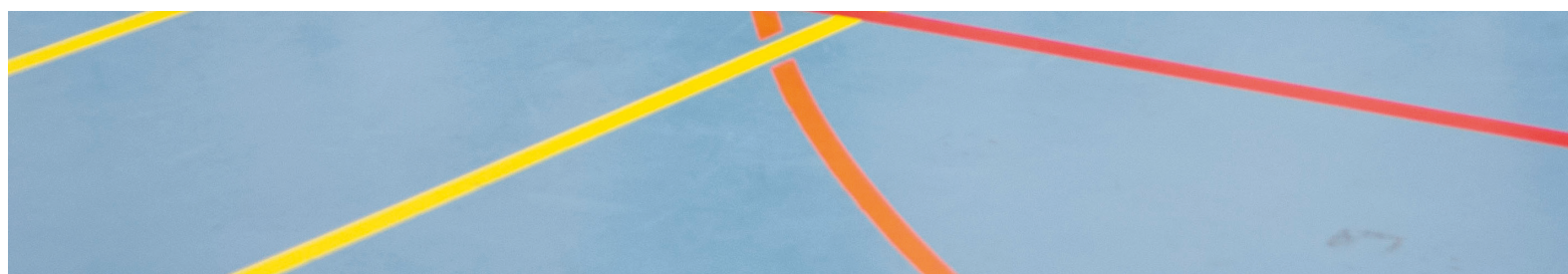

Sammen skaber vi Vesthimmerlands Kommune

Afrapportering fra § 17, stk. 4-Udvalget om Borgerinddragelse

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE
- lyst til at gøre en forskel

**Formand
Lars Andresen**

Byrådet i Vesthimmerlands Kommune har besluttet at have fokus på bl.a. borgerinvolvering i indværende byrådsperiode.

Det betyder at "borgerinvolvering", herunder borgerinddragelse er et af kommunens fundament i kommunens Plan- & Bæredygtighedsstrategi 2018 - 2021. For at sætte ekstra fokus på borgerinddragelse har Byrådet valgt at nedsætte dette udvalg, som har fået til opgave at se på, hvordan borgerinddragelse sker i dag i Kommunen og komme med forslag til Byrådets arbejde med borgerinddragelse i byrådsperioden 2018-2021.

Udvalgets arbejde og overvejelser om borgerinddragelse kan du læse om i denne rapport.

I Vesthimmerlands Kommune vil vi udvikle og skabe vores kommune sammen.

Borgerinddragelse/borgerinvolvering handler om, at udnytte det store potentiale borgerene i Vesthimmerlands Kommune besidder.

Det bliver lettere, at forstå samfundets små og store problemer, udvikle nye og bedre løsninger, og gennemføre disse i praksis. Gennem samarbejde forstår vi bedre og udvikler bedre løsninger. Når vi arbejder sammen er vi både klogere, mere nyskabende og i stand til at udrette mere, end hvis vi er hver for sig.

Lars Andresen
Formand for udvalget

Indholdsfortegnelse

0. Udvalgets medlemmer	4
1. Indledning.....	5
2. Kommissorie.....	5
3. Udvalgets indstilling - Sammen skaber vi Vesthimmerlands Kommune	5
4. Proces.....	8
5. Lovgivning.....	9
6. Status på borgerinddragelse i Vesthimmerlands Kommune.....	9
6.1. Graden af borgerinddragelse i dag	9
6.2. Hvor borgerinddrager vi i dag	10
6.3. Udvalgets vurdering af status på borgerinddragelse i kommunen	10
7. Hvad er borgerinddragelse?	10
7.1. Definitioner på borgerinddragelse	10
7.2. Vesthimmerlands Kommunes definition på borgerinddragelse	11
8. Eksempler og erfaringer fra andre kommuner i og udenfor Danmark	12
8.1. Status på borgerinddragelse i omliggende kommuner	12
8.2. Erfaringer fra andre kommuner.....	13
8.3. Erfaringer fra udlandet.....	14
8.4. Sammenfatning af de indhentede erfaringer	14
9. Hvorfor borgerinddragelse?	14
9.1. Demokratiets tilstand.....	14
9.2. Fordele/ulemper ved borgerinddragelse	15
9.3. Hvad er det, vi vil opnå ved borgerinddragelse	17
10. Hvordan kan vi borgerinddrage i Vesthimmerlands Kommune?	18
10.1. Forslag fra inspirationsmøde 13/6 2018	18
10.2. Præsentation af idékatalog til borgerinddragelse	20
10.3. Forslag til borgerinddragelse som udvalget indstiller til vedtagelse	20
11. Afrunding	20
Bilag 1 Kommissorie.....	
Bilag 2 Referat fra inspirationsinddragelse med borgerdeltagelse	
Bilag 3 Lovgivning.....	
Bilag 4 Status på borgerinddragelse i Vesthimmerlands Kommune.....	
Bilag 5 Eksempler og erfaringer fra andre kommuner i ind- og udland	
Bilag 6 Idékatalog til borgerinddragelse	
Bilag 7 Forslag til borgerinddragelse i byrådsperioden 2018-2021.....	

Udvalgets medlemmer

Fra venstre side:

Signe Nøhr Nielsen	C	2. viceborgmester, medlem af Børne- og Familieudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget
Niels Heebøl (næstformand)	F	Medlem af Børne- og Familieudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget
Per Nyborg	C	Medlem af Sundhedsudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget
Lars Andresen (formand)	V	Medlem af Børne- og Familieudvalget og Teknik- og Miljøudvalget
Peter Harbo	V	Medlem af Beskæftigelsesudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget
Anders Kjær Kristensen	A	Medlem af Teknik- og Miljøudvalget
Doris Lauritzen	A	Medlem af Økonomiudvalget og Børne- og Familieudvalget

1. Indledning

Denne afrapportering fra § 17, stk. 4-Udvalget om Borgerinddragelse er opbygget, så den læser, der alene ønsker at læse udvalgets indstilling, kan læse pkt. 3 i denne rapport.

For læsere, der ønsker mere baggrundviden anbefales det at læse hele rapporten.

Ønsker man at gå yderligere i dybden anbefales det at læse bilagene til rapporten.

2. Kommissorie

På byrådsmødet 25. januar 2018 stillede SF forslag om en forsøgsordning med borgerdrevne forslag. På baggrund af drøftelserne om forslaget besluttede Byrådet, at "Forvaltningen bemyndiges til at komme med forslag til procesforløb for yderligere borgerinddragelse".

Forvaltningen fremsatte herefter forslag til kommissorie for nedsættelse af et § 17, stk. 4-Udvalg vedrørende Borgerinddragelse på byrådets møde den 22. marts 2018. Byrådet godkendte det fremlagte kommissorie. Se kommissoriet i bilag 1.

3. Udvalgets indstilling - Sammen skaber vi Vesthimmerlands Kommune

Den efterfølgende status af niveauet for borgerinddragelse i Vesthimmerlands Kommune (se pkt. 6) samt kortlægningen af muligheder og potentialer i borgerinddragelse, herunder borgernes forslag på inspirationsmøde den 19. juni 2018, viser, at der er grundlag for udvikling af borgerinddragelsen i Vesthimmerlands Kommune.

Ifølge kommissoriet skal udvalget

- kortlægge, hvordan Vesthimmerlands Kommune i dag inddrager borgere i beslutningsprocesser og i udviklingen af konkrete løsninger
- komme med forslag til, hvordan borgere i endnu højere grad kan inddrages i beslutningsprocesser og i udviklingen af konkrete løsninger
- bidrage til at sikre en åben dialog mellem politikere og borgere, hvor relevante synspunkter bringes på bordet
- inddrage relevant viden og være i dialog med parter, der kan inspirere udvalgets arbejde

Udvalget indstiller følgende indsatsområder samt strategi for borgerinddragelse for byrådsperioden 2018 - 2021.

Endvidere indstiller udvalget, at § 17, stk. 4-Udvalget for Borgerinddragelse fortsætter med et nyt kommissorie i forhold til opfølgning/evaluering af igangsatte indsatser for øget borgerinddragelse.

Indsatser - Hvad vil vi gøre?

1. Projektudvalg/emneudvalg – øget brug af § 17, stk. 4-Udvalg
2. Livestreamning fra Byrådsmøder – 1-årig forsøgsperiode
3. Samskabelseskontor
4. Borgerdrevne forslag – 1-årig forsøgsperiode
5. Borgerbudgettering
6. Forsamlingshusmøder med fri debat
7. "Politikerne møder borgerne" - det uformelle møde
8. Evaluering af borgerinddragelsestiltag
9. Mødet med borgeren – status på hvordan vi inddrager borgerne i egen sag
10. Dagsordenspunkter

Læs mere om indsatsområderne i punkt. 10 og bilag 7.

Strategi for borgerinddragelse 2018 - 2021

Visionen - Hvad vi vil

I Vesthimmerlands Kommune ønsker vi et levende og inkluderende lokalt demokrati, hvor vi har fokus på i fællesskab at udvikle kommunen til at være et godt sted at bo, leve og arbejde.

Vi vil åbenhed omkring de politiske processer, og dialogen mellem borgere og politikere skal være aktiv, rummelig og konstruktiv.

Vi vil møde borgerne, der hvor de er, og sammen med borgerne skabe løsninger der fungerer.

Principper for borgerinddragelse - Hvordan vi gør det

- Borgerinddragelse er en naturlig del af den politiske beslutningsproces
- Borgerinddragelsesmetoderne og omfanget af inddragelsen tilpasses den konkrete sag, målgruppe og konteksten, hvori den indgår
- Borgerinddragelsen skal ske på et så tidligt tidspunkt som muligt og på et hensigtsmæssigt tidspunkt for den politiske beslutningsproces
- Der skal skabes klarhed over rollefordelingen i den enkelte borgerinddragelsesproces, så der ikke opstår tvivl om, hvornår og af hvem beslutningerne i processen træffes
- Byrådet træffer, i kraft af sit folkelige mandat, den endelige afgørelse i alle politiske beslutningsprocesser. Det betyder, at ansvaret for politiske beslutninger truffet i sager og projekter, hvor borgerne har været inddraget, alene er Byrådets

Mål - Hvad vi vil opnå

- at styrke borgernes mulighed for at engagere sig i udviklingen af Kommunen
- at få nye og anderledes ideer på banen fra borgerne
- at skabe tilfredshed med de projekter, der gennemføres
- at skabe gode relationer mellem borgerne og kommunen
- at fremme dialogen
- at stemmeprocenten til kommunalvalget i 2021 skal stige

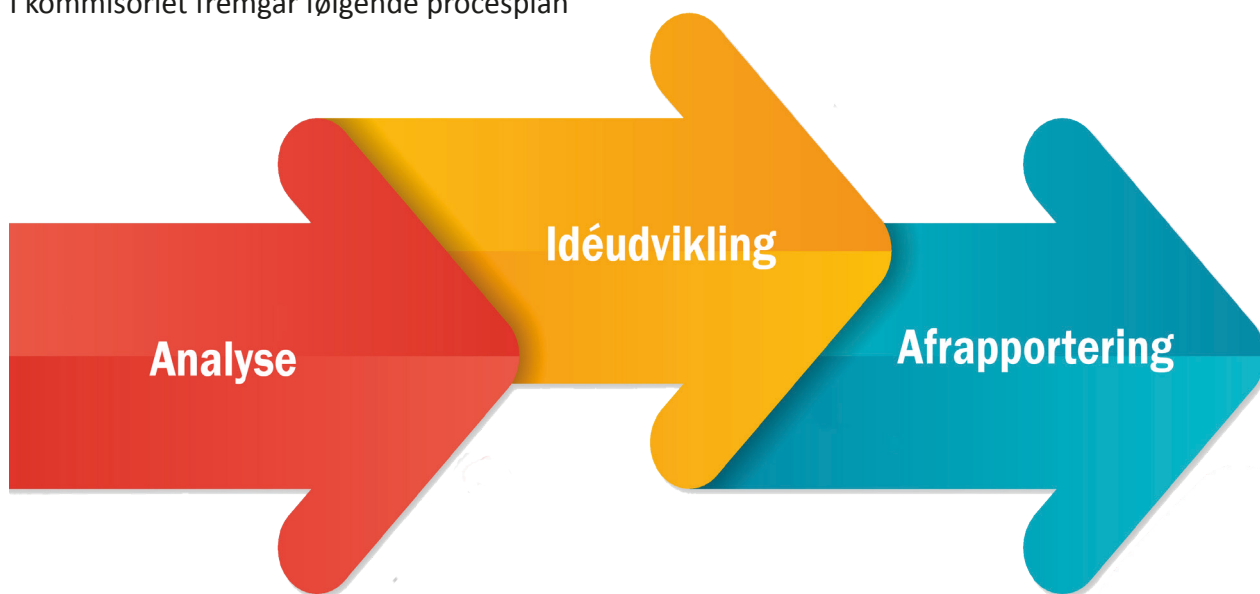
Evaluering

- Ultimo året evalueres på årets indsatser
- Der evalueres ved udgangen af byrådsperioden på de samlede indsatser

4. Proces

I kommissoriet fremgår følgende procesplan

Udvalget undersøger, hvilke erfaringer der allerede er med borgerinddragelse

Her inddrages udvalgets egne erfaringer, erfaringer fra administrationen og andre kommuner

Her igangsættes en idéudvikling, hvor udvalget drøfter input og inspiration

Udvalgets arbejde afsluttes med en afrapportering til byrådsmødet den 20. september 2018

Udvalget har afholdt 5 møder samt et inspirationsmøde den 19. juni 2018 med deltagelser af borgere og politikere.

Til "inspirationsmødet" var indbudt følgende oplægsholdere:

Forsker Anne Tortzen der er ekspert i borgerinddragelse og samskabelse. Hun er leder af og grundlægger af Center for Borgerdialog, som rådgiver kommuner og organisationer om borgerinddragelse og demokratiudvikling. Anne har skrevet P.hd. på RUC om samskabelse i danske kommuner.

Sekretariatschef i Skanderborg Kommune Henrik Rosenlund Knudsen:

Byrådet i Skanderborg Kommune har gennem de senere år arbejdet med en overordnet udviklingspolitik. Byrådet har i den forbindelse haft fokus på at tilrettelægge det politiske arbejde, så det involverer borgere, virksomheder mv. i udmøntningen af politikken på helt nye måder.

Ud over oplæg fra de indbudte oplægsholdere var der på mødet dialog med de fremmødte borgere om borgerinddragelse.

Referat fra inspirationsmødet samt slides fra oplægsholdere kan ses i bilag 2.

Denne rapport vil tillige blive fremlagt på et møde for interesserede borgere med henblik på borgernes bemærkninger til rapporten, herunder udvalgets indstilling til Byrådet ift. borgerinddragelsesinitiativer.

5. Lovgivning

Den Kommunale Styrelseslov fastlægger, at det er Byrådet, der har den fulde beslutningskompetence. Nogle steder i lovgivningen er Byrådet dog pålagt at foretage en høring af borgerne bredt eller høring af de enkelte borgere, der vil blive berørt af en konkret beslutning. Høringer udgør altså et væsentligt element i borgernes deltagelse i det lokale demokrati.

De formelle lovgivningsmæssige krav til borger- og brugerinddragelse kan du læse mere om i bilag 3.

6. Status på borgerinddragelse i Vesthimmerlands Kommune

Forvaltningen er blevet bedt om at kortlægge, hvor vi, på de enkelte fagområder, i dag har borgerinddragelse. Kortlægningen er sket i forhold til hhv. lovbunden borgerinddragelse og kommunalt besluttet borgerinddragelse.

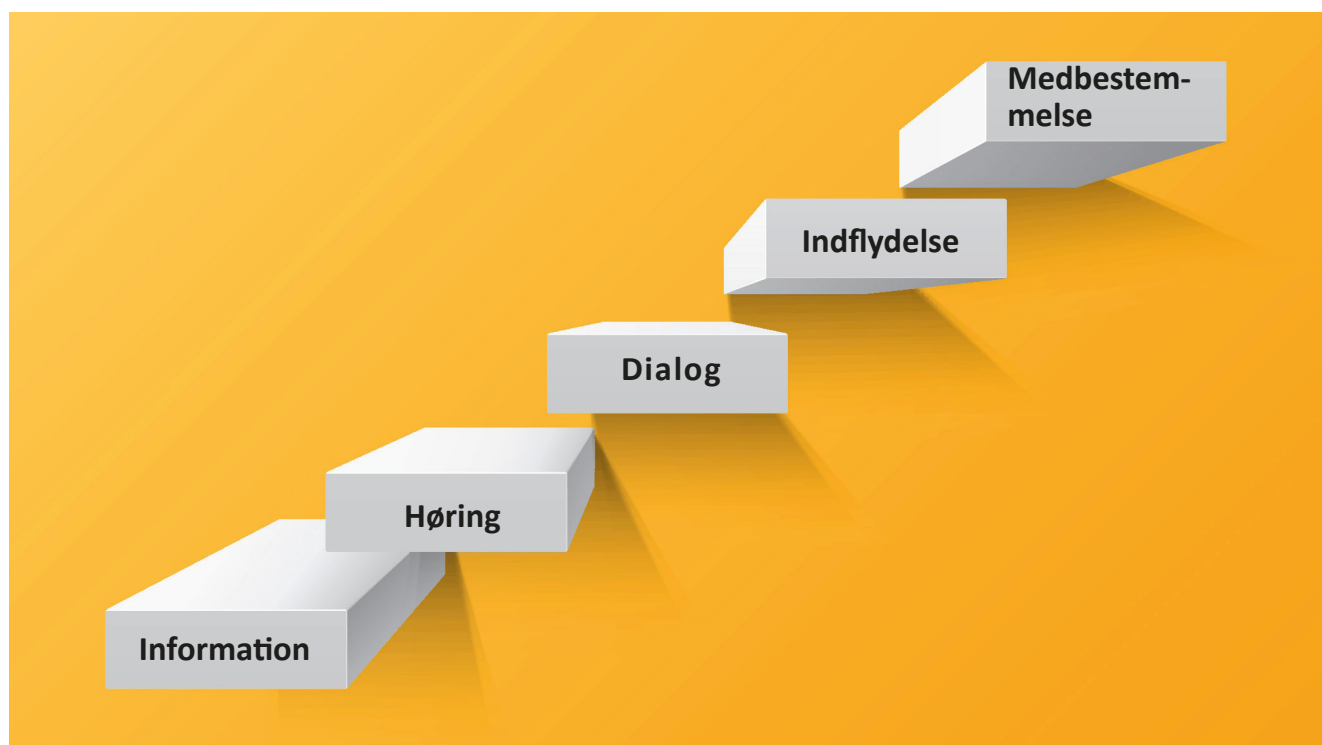
Resultatet af denne kortlægning er vedlagt som bilag 4.

6.1 Graden af borgerinddragelse i dag

Hvis man ud fra forvaltningens kortlægning skal udarbejde en samlet vurdering af Vesthimmerlands Kommunes grad af borgerinddragelse i dag, kan man tage afsæt i Anne Tortzens "borgerinddragelsestrappe".

Som det fremgår nedenfor, øges graden af borgerinddragelse, jo højere oppe på trappen man befinder sig. Borgerinddragelsestrappen viser også, at jo højere man er på trappen, jo mere nærmere man sig det direkte demokrati, hvor borgerne har direkte indflydelse på de beslutninger, der træffes. Dette i modsætning til det repræsentative demokrati, hvor vi vælger politikerne til at beslutte for os, og hvor vi efterfølgende informeres om, hvilke beslutninger der er truffet.

Det er udvalgets vurdering, at Vesthimmerlands Kommune er repræsenteret på alle trappetrin i "Borgerinddragelsestrappen", men i varierende omfang.

6.2. Hvor borgerinddrager vi i dag?

Kortlægningen viser, at borgerinddragelsen sker på mange områder i Vesthimmerlands Kommune. Som eksempel på dette kan nævnes:

Råd

Det er fastsat ved lov, at Kommunen skal have et Ældreråd, Handicapråd og Fritidsråd, som er høringsberettiget på de områder, der omhandler de respektive råd. Endvidere har kommunen nedsat et ungeråd og landsbyudvalg.

Endvidere er der nedsat forskellige bruger- og pårørende råd på nogle af kommunens institutioner. Disse råd inddrages i tilrettelæggelsen af tilbuddene på den enkelte institution.

Formaliserede samarbejder med forskellige foreninger

Kommunen har også et formaliseret samarbejde med flere forening om udvikling af tilbud til borgerne. Det kan fx være samarbejder med patientforeninger og idrætsforeninger.

Høringsprocesser

Det er som sagt fastsat ved lov, at der skal være forskellige høringsprocesser i forbindelse med kommuneplan, lokalplaner m.v.

Endvidere har kommunen besluttet, at inddrage borgerne i andre ikke formaliserede høringsprocesser i forbindelse med udvikling af bestemte områder i kommunen. Det kan for eksempel være i forbindelse med udvikling af havneområder, byrum osv.

Dialogmøder

Der afholdes løbende dialogmøder med f.eks. handelsstandsforeninger, landsbyudvalg og skole- og daginstitutionsbestyrelser.

Andre former for borgerinddragelse

Som det fremgår af kortlægningen, er der mange andre former for borgerinddragelse i kommunen.

Lige fra at inddrage borgerne i at undervise andre borgere i patientuddannelserne "lær at tackle...", til at starte debatter på Facebook om udvikling af kommunen, dialogmøder i.f.m. områdeudvikling, spørgetid på byrådsmøder m.v.

6.3 Udvalgets vurdering af status på borgerinddragelse

Udvalgets medlemmer fremhæver, at der ud over den formelle borgerinddragelse der er belyst i den fremlagte status, også sker megen uformel dialog med borgerne. Udvalgets medlemmer ser såvel den formelle som den uformelle dialog med borgerne som vigtige elementer i borgerinddragelsen, fordi det netop er borgerne, der har valg politikerne. Det er derfor vigtigt for politikerne at have en løbende dialog med borgerne om aktuelle problemstillinger. Det er udvalgets holdning, at status på borgerinddragelse viser, at der med fordel kan arbejdes med udvikling af borgerinddragelsen i Vesthimmerlands Kommune.

7. Hvad er borgerinddragelse

I ordet borgerinddragelse ligger det, at borgere inddrages i noget. Måden hvorpå det sker eller i hvor høj grad det sker, er der ikke nogen nærmere indikation af i ordet i sig selv. Borgerinddragelse kan da også ske på mange måder og være mange ting. Alt lige fra information, høring, dialog, indflydelse og medbestemmelse jf. "borgerinddragelsestrappen" som er præsenteret under pkt. 6.

7.1 Definitioner på borgerinddragelse

Der findes ikke en udtømmende definition på borgerinddragelse. Nedenfor vil vi præsentere forskellige definitioner på borgerinddragelse.

Forskningsmæssige definitioner på borgerinddragelse

Anne Tortzen, Center for borgerinddragelse - uddrag af hendes betragtninger om borgerinddragelse: Borgerinddragelse kan ses som en måde, hvor borgerne aktivt skal deltage i de beslutninger, der vedrører deres egne livsbetingelser. Hun sætter særligt dialogen i fokus som hovedelement for borgerinddragelse. Hun mener dog ikke, at borgerinddragelse betyder, at borgerne skal træffe beslutninger, for dette er stadig politikernes opgave at varetage. Borgerinddragelse skal derfor ikke ses som en erstatning for det repræsentative demokrati, men skal i stedet ses som et supplement dertil. Borgerne skal på den måde, ifølge Tortzen, inddrages tidligt i beslutningsprocesserne, så borgerne har en reel mulighed for at påvirke politikerne gennem viden og erfaring.

Kasper Møller Hansen, Københavns universitet,
Hvad er borgerinddragelse?:

- Borgerne inddrages i deres egenskab som borgere
- Top-down – kommunen tager initiativet
- Bottom-up – borgerne tager initiativet
- Ekstra-parlamentarisk vs. Intra-parlamentarisk (metoder der ikke er direkte parlamentariske)

I begge forskers bud på hvad borgerinddragelse er, er det sammenfaldende at

- det er "borgerne" i deres rolle som "borger" i samfundet og ikke som "brugere" i samfundet der skal inddrages*
- det er ikke en erstatning for det repræsentative demokrati, men et supplement hertil og med andre metoder til inddragelse end det repræsentative demokrati med dets valg.

*"Borgerrollen" er en politisk identitet, knyttet til stat og offentlighed, hvortil der både er knyttet rettigheder og pligter. Dette i modsætning til "Brugerrollen" som er en social identitet, knyttet til marked og privatliv. Som forbruger af varer og serviceydelser har man udelukkende rettigheder – ingen pligter. Denne tankegang er i stigende grad blevet overført til brugere af offentlige ydelser.

7.2 Vesthimmerlands Kommunes definition på borgerinddragelse

Som det fremgår ovenfor kan der altså ikke udledes en definition på borgerinddragelse, hverken på teoretisk niveau eller på praktisk niveau.

Som Alice siger i et let omskrevet citat fra Lewis Carrols klassiker Alice i Eventyrland: "Hvis ikke vi ved, hvor vi vil hen, så er det ligegyldigt, hvilken vej vi vælger."

Sagt på en anden måde, bør vi gøre os klart, hvor vi vil hen med borgerinddragelsen, og hvad vi egentlig mener med det, før vi kan lave en definition af, hvad vi i Vesthimmerlands Kommune vil kalde borgerinddragelse.

Under drøftelserne i udvalgt har det været klart, at målet med borgerinddragelse retter sig mod både overordnede mål som fx højere stemmeprocent og mod inddragelse af den enkelte borger i egen sag.

På den baggrund har udvalget valgt at definere "borgerinddragelse" i Vesthimmerlands Kommune som et fremgår nedenfor.

Sammen skaber vi Vesthimmerlands Kommune

- Politikere, borgere, brugerne af kommunens servicetilbud, erhvervslivet og foreningslivet er fælles om at udvikle kommunen
- Vi åbner op og møder borgerne, hvor de er
- Vi tager stilling til om der skal ske borgerinddragelse i sager der skal fremlægges til politisk behandling i udvalg og byråd
- Når vi borgerinddrager, så gør vi helt klart om inddragelsen er i form af information, høring, dialog, indflydelse eller medbestemmelse
- I mødet mellem den enkelte borger og kommunen inddrager vi altid borgeren i egen sag

8. Eksempler og erfaringer fra andre kommuner i og udenfor Danmark

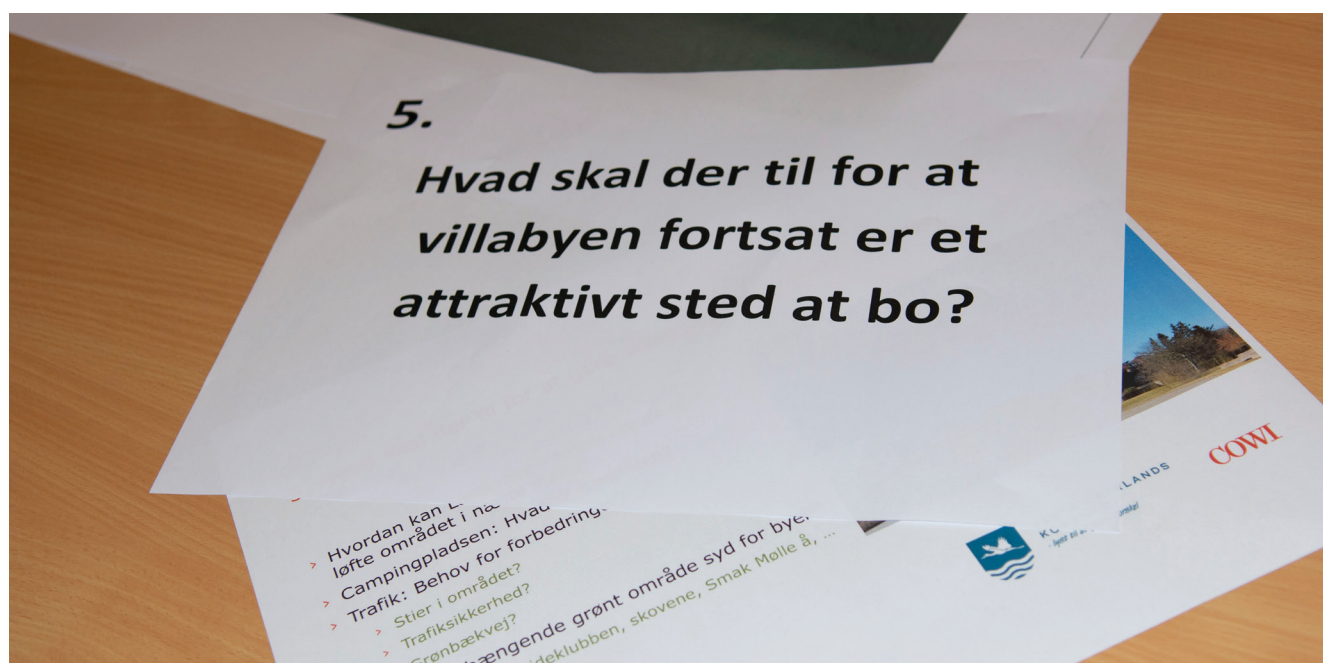
I dette afsnit vil vi sætte fokus på erfaringerne fra andre kommuner i ind- og udland.

8.1 Status på borgerinddragelse i omkringliggende kommuner

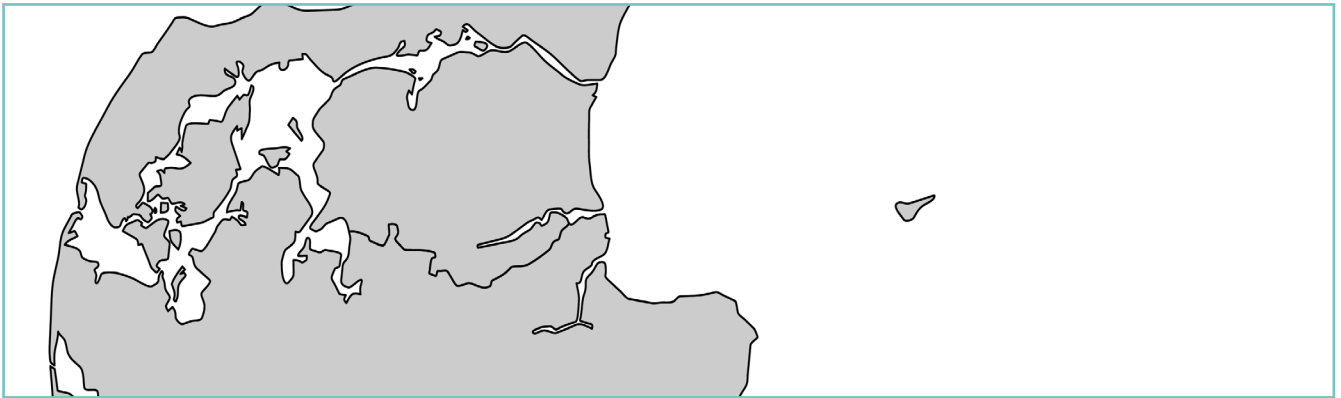
Ud fra en undersøgelse på nettet af de omkringliggende kommuners hjemmeside kan der opstilles følgende "status" for borgerinddragelse. Det skal naturligvis tages med et vis forbehold, da der er søgt ud fra ord som "borgerinddragelse" og det kan være betegnet anderledes i de enkelte kommuner.

Borgermøde i Dronning Ingrid Hallerne i forbindelse med "Plejeboliganalysen"

Fra borgermøde i Løgstør om ny udviklingsplan

Kommuner	Har kommunen en politik for borgerinddragelse	Har kommunen andre regler/retningslinjer for borgerinddragelse	Har kommunen indsatsområder for borgerinddragelse
Jammerbugt	Ja. Bruger- og borgerinddragelsespolitik	-	Nej
Rebild	Nej	Nej, men en side med "Har du talt med dit byråd i dag", hvor der er mulighed for at booke en politiker til dialogmøder. Endvidere en politik for "Mødet med borgeren"	Nej
Mariagerfjord	Nej	Nej	Nej
Viborg	Ja	-	Ja

8.2 Erfaringer fra andre kommuner

Efter kommunalreformen i 2007 har mange borgere oplevet, at der blev længere vej mellem politikerne og borgerne. Det har betydet, at der i flere danske kommuner er kommet mere fokus på at formalisere "borgerinddragelsen".

Kommunerne er i stigende grad blevet opmærksomme på, at borgerne ofte selv har løsningen på mange kommunale udfordringer, nogle gange endda løsninger der er både

billigere og bedre end de løsninger der for kommunen ligger lige for hånden.

Der er derfor gang i mange forskellige projekter om borgerinddragelse rundt om i de danske kommuner. Læs mere herom i bilag 5.

8.3 Erfaringer fra udlandet

Også i udlandet eksperimenterer bystyrelser med øget borgerinddragelse i de politiske processer. I bilag 5 er samlet nogle eksempler på, hvordan man ude i verden arbejder med øget borgerinddragelse.

8.4. Sammenfatning af de indhentede erfaringer

Det er udvalgets vurdering, at de mange eksempler på borgerinddragelse, der er at trække på fra ind- og udland, viser et uforløst potentiale i at inddrage borgerne i udviklingen af kommunen. I mange tilfælde giver bedre resultater og innovative løsninger, hvis ellers rammerne for borgerinddragelsen er klart defineret fra starten, så borgerne ved hvilken indflydelse de får.

Det viser også, at der er mange borgere som gerne vil og kan bidrage til kommunens udvikling. Men det er også udvalgets opfattelse, at det skal respekteres, at det ikke er alle borgere der har lysten, tiden eller ressourcerne til at deltage.

Udvalget er også meget opmærksom på, at de borgere der ønsker at deltage i dialogen med politikerne ikke nødvendigvis er repræsentative for borgerne. Her er det netop vigtigt at politikerne også tager "de tavse borgeres" stemme på sig, så disses synspunkter også kommer frem i dialogen.

Meget tyder også på, at borgerinddragelse kræver tid og ressourcer. Det skal derfor vurderes fra sag til sag om udbyttet af borgerinddragelsen står mål med indsatsen.

9. Hvorfor borgerinddragelse

9.1 Demokratiets tilstand

Selv om det er udvalgets vurdering, at der er et uforløst potentiale i borgerinddragelse, så er det også udvalgets holdning, at grundstenen i det danske demokrati ikke er ændret. Hvert fjerde år vælger borgerne i Vesthimmerlands Kommune repræsentanter til Byrådet, hvis opgave er at tage vare på fællesskabet og træffe beslutninger, der bygger på det fælles bedste for kommunen.

Det er i sidste ende de demokratisk valgte politikeres opgave at sikre, at beslutningerne er til gavn for det samlede fællesskab og kommer den brede befolkning til gode. Dette arbejde, der traditionelt bygger på deltagelse og inddragelse igennem de politiske partier, mister ikke sin betydning, selv om der arbejdes med nye politiske samarbejdsformer. Snarere tværtimod – i tider, hvor stadig mere viden fra borgere og interessenter tilflyder den politiske beslutningsproces, er det afgørende, at det i sidste ende er demokratisk valgte politikere, der træffer beslutningerne.

Det må dog også erkendes, at stemmeprocenten til kommunalvalget både i Vesthimmerlands Kommune og i mange andre kommuner har været faldende efter kommunalreformen. Det samme gør sig gældende med antallet af opstillede kandidater til Byrådet.

Det er derfor udvalgets holdning, at man bør finde nye måder at gøre det attraktivt for hele lokalsamfundet, at involvere sig i udviklingen af kommunen.

9.2 Fordele/ulemper ved borgerinddragelse

Nedenfor har vi set på fordele og ulemper ved borgerinddragelse ud fra hhv. en demokratisk, effektivitetsvinkel samt en velfærdsinnovationsvinkel.

Demokrati

Fordele

- Politisk tillid, deltagelse, ejerskab
- Social kapital/medborgerskab
- De demokratiske handlekompetencer udvikles. De involverede får udviklet deres demokratiske handlekompetencer og får større forståelse for de andre deltagendes interesser
- Flere får måske interesse for politik

Ulemper

- Pseudo-inddragelse – man skal kun inddrage, hvis man vil lytte på de input der kommer
- Frustration og desillusion kan opstå, hvis ikke rammerne for inddragelsen er klare fra start
- Ulighed – de stærke vinder
- Inddragelsen kan have en social slagside. Processer med offentlighed har en tendens til at favorisere ressourcestærke aktører med tid, netværk og økonomi til at deltage
- Borgerne deltager i deres fritid og har derfor ikke de samme forudsætninger, som politikere, embedsfolk, repræsentanter fra foreninger eller erhvervsliv, der ofte har en fagspecifik viden og kan deltage i deres arbejdstid

Effektivitet

Fordele

- Grundlaget for beslutningerne forbedres. Ved at inddrage berørte aktører og interessenter mobiliseres fx deres lokalkendskab, erfaringer og præferencer, der alle kan være med til at forbedre kvaliteten af beslutningsprocesserne
- Der mobiliseres flere ressourcer. Inddragelse af borgere, foreninger og erhvervsliv kan betyde, at der mobiliseres flere ressourcer til processen, og man kan dermed nå mere, end hvis man var en enkelt kommunal aktør
- Risikoen for konflikter mindskes. Når borgerne inddrages tidligt, medvirker dette til, at øge den generelle tilfredshed og dermed implementeringens effektivitet
- Større opbakning til projekterne. Kommunens egne projekter får større effekt, såfremt der er en bredere vifte af aktører, der står bagved

Ulemper

- Uklar ansvarsdeling
- Processer med inddragelse koster ekstra ressourcer. I forhold til høringer kræver processer med inddragelse ofte ekstra ressourcer og forlænger i visse tilfælde processen.
- Kræver administrative kompetencer og ressourcer

Velfærdsinnovation

Fordele

- Løse "wicked problems" (indviklede problemer)
- Borgerne kan være de bedste til at pege på den rette løsning
- Mange nye vinkler og perspektiver kan give gode og nye løsninger

Ulemper

- Koster tid og ressourcer

Som det fremgår ovenfor er borgerinddragelse altså ikke sort/hvidt. Det er derfor vigtigt i forbindelse med beslutninger om borgerinddragelse at få fastlagt følgende:

Ved at sætte "rammen" for borgerinddragelsen, så undgår man forhåbentlig nogle af faldgrupperne ved borgerinddragelse.

- **Hvad er formålet med borgerinddragelsen**
- **Hvilken "form" for borgerinddragelse egner sig – er det fx høring, dialogmøder m.v.**
- **Hvem skal deltage og hvorfor – herunder hvordan får vi "den tavse borger" repræsenteret**
- **Tidsplan**
- **Evalueringskriterier**

9.3 Hvad er det vil vil opnå ved borgerinddragelse i Vesthimmerlands Kommune?

Udvalget er af den opfattelse, at det er en udviklingsproces, hvor man skal prøve forskellige former for borgerinddragelse af og evaluerer på resultatet.

Henset til den status der er i dag på borgerinddragelse i kommunen vil udvalget anbefale, at indsatsen koncentrerer om initiativer i.f.t. at gøre det lettere for borgerne at følge med i hvad der sker i kommunen, ligesom der skal arbejdes mere med den tidlige dialog. Men stadigvæk er det vigtigt, at det vurderes fra sag til sag, hvilken form for borgerinddragelse der er egnet for at nå målet.

Målet med øget borgerinddragelse er:

- at styrke borgernes mulighed for at engagerer sig i udviklingen af Kommunen
- at få nye og anderledes ideer på banen fra borgerne
- at skabe tilfredshed med de projekter, der gennemføres
- at skabe gode relationer mellem borgere og kommunen
- at fremme dialogen
- at stemmeprocenten til kommunalvalget i 2021 skal stige

10. Hvordan kan vi borgerinddrage i Vesthimmerlands Kommune

Som de foregående punkter i rapporten har vist er der mange måder at borgerinddrage på afhængig af, hvornår i den politiske proces man ønsker at inddrage og afhængig af målgruppen man ønsker at aktivere.

Udvalget har i sin indstilling til indsatsområder for borgerinddragelse valgt at tage afsæt i den dialog, der var på inspirationsmødet, og de drøftelser udvalget har haft i processen.

Nedenfor vil vi derfor præsentere de forslag/tanker der kom frem på inspirationsmødet den 13. august 2018, hvorefter idekataloget til borgerinddragelse som udvalget har udarbejdet bliver præsenteret, herunder de forslag som udvalget har indstillet til vedtagelse.

10.1 Forslag fra inspirationsmødet den 13. august 2018

På inspirationsmødet den 19. juni 2018 var der en dialog med de fremmødte borgere om borgerinddragelse. Nedenfor er gengivet de udsagn, der kom frem på mødet:

Borgerinddragelsesmetoder - Forslag fra inspirationsmøde den 19. juni 2018

- Undgå intetsigende høringer
- Dialog frem for høringer. Høringsberettigede udvalg/råd skal inddrages i en egentlig dialog forud for den lovpligtige høring
- Livestreaming fra byrådsmøderne, så alle kan følge med. Kan underbygge de korte referater, så folk bedre kan forstå baggrunden for beslutningerne
- Videopræsentation af dagsordenpunkter, eller særlig vigtige/interessante punkter
- Hvordan kommer man som borger i gang med at arbejde med idéer? Er der en indgangsvinkel/kontakt ved forvaltningen, man kan gå til? Mere synlighed og enkelthed omkring dette. Evt. et projektkontor?
- Byrådspolitikerne skal være mere synlige og tilgængelige. Mere ud blandt folk og snakke om alt, ingen partipolitik og farver etc. Ens byrådsstrøjer. Firmafodbold, byfester etc.
- Mere information om de udvalg, der allerede er der, og hvordan man kommer i kontakt med politikerne
- Borgerdrevne forslag vil være en god måde for borgere at få sat egne punkter på dagsordenen og opnå politisk behandling og bevågenhed
- De frivilliges arbejde i lokalsamfundene med eksempelvis byfester, markeder etc skal lettes. Alt for mange instanser og tilladelser der skal ansøges. Evt. en medarbejder der kan tage fat om hele projektet og hjælpe og guide de frivillige igennem hele forløbet.
- Åbne møder med deltagelse af borgere. Det skal være muligt at deltage, når man ønsker det, men man er ikke forpligtiget til at deltage
- Vi skal ud og lytte i lokalsamfundene, hvad rører der sig, hvad har borgerne på dagsordenen
- Evt. andre platforme til at sprede information? Snapchat, plakater, etc.
  - Pas på pseudo inddragelse. Vi skal ikke spille hinandens tid
  - Pas på med ikke at ville for meget på kort tid. Tingene skal løbes igang

Mødet med borgeren - Forslag fra inspirationsmøde den 19. juni 2018

- Vi skal tænke over hvordan vi møder borgerne på alle niveauer. De skal føle sig velkomne, velinformerede og godt behandlet
- Vi skal tænke over vores menneskesyn. Vi skal ikke overholde regler for reglers skyld, men sørge for at udnytte dem til borgernes gavn
- Vi skal tale til borgere på en forståelig måde
- Sammentænke på tværs af forvaltninger. Borgerne skal opleve en koordineret og sammentænkt indsats

Gode råd og bemærkninger - Forslag fra inspirationsmøde den 19. juni 2018

- Der ønskes referater som er mere udførlige. Man skal kunne læse mere af, hvad der er foregået på møderne - kan fx ske via livestreaming fra byrådsmøder (lovmæssigt kan der ikke livestreames fra udvalgsmøder)
- Det skal være lettere for pårørende til ældre og handicappede at låne hjælpemidler, så de nemmere kan hjælpe deres pårørende etc. Generelt gøre det nemmere for frivillige at hjælpe andre
- Kommunens facebook rigtig godt. Specielt at der bliver svaret ved spørgsmål
- Link til dagsordener og referater ud på facebook

10.2 Præsentation af Idekatalog til borgerinddragelse

På baggrund af forslagene fra inspirationsmøde den 19. juni 2018 samt de indhentede erfaringer med forskellige former for borgerinddragelse er der udarbejdet et idekatalog til borgerinddragelse. Det er tanken, at dette idekatalog kan bruges af forvaltningen når den overvejer om og i bekræftende fald, hvilken form for borgerinddragelse der skal indstilles anvendt i den konkrete situation. Idekataloget er opdelt i hhv.

1. Forslag som udvalget indstiller til vedtagelse
2. Forslag som kan anvendes, men ikke indgår i indstillingen
3. Forslag som ikke kan indstilles anvendt

Se mere bilag 6.

10.3 Forslag til borgerinddragelse som udvalget indstiller til vedtagelse

Ud af de mange forslag til borgerinddragelse har udvalget valgt 10 forslag der understøtter de mål som udvalget har sat for borgerinddragelse i byrådsperioden 2018-2021. Forslagene er kort præsenteret nedenfor. Læs mere om forslagene i bilag 7.

Projektudvalg/emneudvalg – øget brug af § 17, stk. 4-Udvalg

Midlertidige opgaveudvalg, hvor politikere, borgere og andre interessenter arbejder sammen om politikudvikling. Det kunne fx være erhvervs politik, ungepolitik m.v.

Livestreamning fra byrådsmøder

Mulighed for at følge byrådsmøderne live eller se det når man har tid.

Samskabelseskontor

Kontor hvor man kan få hjælp, hvis man har en god ide eller brug for vejvisning i det kommunale system

Borgerdrevne forslag

En borger eller grupper af borgere har mulighed for at få et forslag behandlet politisk ved tilslutning fra en vis mængde stemmeberettigede borgere.

Borgerbudgettering

Hvor der i budgettet afsættes mindre beløb til lokale formål. Borgerne i lokalområdet drøfter og beslutter, hvordan beløbet skal anvendes.

Forsamlingshusmøder med fri debat

Åbne møder hvor borgerne kan møde politikkerne og debatterer frit uden fastlagt emne.

”Politikerne møder borgerne” - Det uformelle møde

Uformelle møder med borgerne rundt om i kommunen på steder, hvor der kommer mange mennesker. Det kan fx være ved messer, indkøbscentre, arrangementer m.v.

Evaluering af borgerinddragelsestiltag

En evaluering af om et konkret projekt faktisk gav mere ”borgerinddragelse”.

Mødet med borgeren

Der igangsættes en undersøgelse af, hvordan Vesthimmerlands Kommune borgerinddrager i forhold til den enkelte borger. Altså hvordan føler borgeren sig inddraget i sin egen sag.

Dagsordenspunkter

Dagsordensskabelonen ændres, så der indsættes et punkt, hvor forvaltningen altid skal tage stilling til, om der skal indtænkes en form for borgerinddragelse i det dagsordenspunktet omhandler.

Det er udvalgets vurdering, at disse former for borgerinddragelse bedst understøtter udviklingen af borgerinddragelse i Vesthimmerlands Kommune på nuværende tidspunkt.

11. Afrunding

Udvalget glæder sig til at præsentere rapporten på et borgermøde den 26. september 2018, hvor vi ser frem til at høre borgernes bemærkninger til rapporten og indstillingen til Byrådet.

Vesthimmerlands Kommune

Vestre Boulevard 7, 9600 Aars

Telefon 99 66 70 00

www.vesthimmerland.dk

post@vesthimmerland.dk

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE
- lyst til at gøre en forskel

